PRZEMOWA DUCHOWNA
DO LUDU.

PRZEMOWA DUCHOWNA

DO LUDU

W Kościele Kollegiaty Pułtuſkiey, na Nowy Rok 1789.

LUBO zaięty będąc po tę porę ciągnącego ſię Seymu, publiczną Kraiowi całemu uſługą z trudnością przyſzło mi ſzukać dla ſiebię czaſu wolnego, do wybrania myśli, w iakieybym mòwił do Was miła cząſtko owczarni mnie od Boga powierzoney, niechcąc ieдnak przerwać milczeniem wziętego na ten dzień przezemnie zwyczaiu mowienia do Was, przyimiycie, naymilsi, głos Paſterza, iaki mu do myśli i ſerca Bog podaie, naywyżſzy właściciel wſzyſtkiego, naywyżſzy goſpodarz miſtyczney winnicy wybranych Rządca, i Przewodnik paſterzòw w Straży Owczarni wiernego ſobie Ludu.

A Skoń-

Skończył się Rok, czas ten w ktòrym był wymieniony, iuż upłynął, skracaiąc ten, ktòry Nam ieszcze Opatrzność przeznaczyła do życia. — Już to co przeszło, niepodpada oczom Naszym, ale dla pożytku w następnym czasie, obroćmy myśl Nasze na tę przeszłość, i przebieżmy iey ślady, chociaż rzutem tylko uwagi Naszey.

Rozważmy, każdy w swym stanie, te momenta przebiegłe szczęśliwości, zysku, losu, i pociechy Naszey, iakie z tych doświadczyć mogliśmy. A te znalaższy, niewynośmy się z nich pychą Lucypera: *będę podobnym Naywyższemu*: iakoby te były dziełem przemysłu Naszego, i własnych Naszych sił owocem; obrociwszy owszem oczy na słabość własną, ktòrą Nam ledwie nie każdy krok woli Naszey odkrywa, szukaymy w tym wszystkim co Nam się powodziło, izaliż to z pilności tylko Naszey, z Naszego starania, i z samych sił Naszych tak wypadło? a znaydziemy z przekonaniem umysłu Naszego, że tą Ręka hoyna Opatrzności, niewidziana przez zmysły Nasze, w swoiey dzielności, ktòra karmi i ukazuie żywność naymizernieyszemu, nawet i ślepemu Robaczkowi; Ta, ktòrá stroi kwiat polowy, i obmyśla mu srzodki do iego plonu i trwałości; taż sama Ręka Opatrzności Nam wybranemu, w powszechney liczbie stworzenia Ludowi, iest wszędzie na pomocy. To, co Nam się zdaie u Nas, i w Naszym staraniu, że Nam przyniosło pożądaną szczęśliwość, bądźmy pewni przez rozwagę, że Nam w przod było podane od Boga; w Niem bowiem iesteśmy, w Niem żyiemy, i z Niem wszystko czyniemy.

Prze-

Przebiegſzy daley myślą; Naſze powodzenia, poſtrzegaymy ieſzcze w tey przeſzłości zaſmucaiące Nas przypadki, przeciwne momentom ſzczęśliwym, któreśmy rozważali.— Izaliż zaſtanawiaiąc ſię nad Niemi, obwiniać o Nie Opatrzność będziemy? ... Bądźmy i w rozważaniu tych ſprawiedliwemi.

Przypadki niepomyślne ſpadaią na Nas, albo z winy Naſzey, albo ſą przepuſzczone ku zaſtudze Naſzey. *Wina Naſza*, albo pochodzi z niedbalſtwa, i nieużytych ſrzodkow, które Nam podaie Opatrzność do polepſzenia ſtanu Naſzego. albo wypada z Boſkiego ukarania za Naſze przeſtępſtwa. Wnidźmy w ſąd własny nad ſobą. i oddalaiąc podchlebne ſobie ulegание, wnidźmy w roſtrząśnienie ſumnienia Naſzego; a znaydziemy zapewne w ſobie ſamych przyczyny i powody do ciągnienia na Nas tey kary, którąśmy doznali w ſmntnych treſunkach.

Te zaś ſtrapienia przepuſzczone, i przypadki niepomyślne, o których gdy, z pokorą ſądziemy, że na Nas, nie w gniewie Boſkim, ale owſzem w dobroci Jego ku *Naſzey zaſtudze* były zaſyłane, dla doświadczenia rezygnacyi i cierpliwości Naſzey, brać Nam należy za dar Jego miłości, że temi ſrzódkami chce Nas poznać, *którzy ſą Jego.* Niechay Nam takowego doświadczenia będzie pamiątką Job, ſprawiedliwym od Boga nazwany; i wielu nawet w wielu Naſzym ſkromnych i powolnych na dary Opatrzności, iakie Jm wyznacza.

Przebiegłſzy tym ſpoſobem, w roſtrząśnieniu ſamych ſiebie, ślady pozoſtałe względem Nas Roku zakończonego, nayprzychylnieyſzym Paſterſkim i Oycowſkim

ſkim ſercem, winſzuię Wam Naymilsi Moi, zaczętego dziſiay Roku Nowego, i przez wſzyſtkie ſtany w iakich położeni ieſteście przyzwoitych tymże, Wam ſzczęśliwości od Boga życzę.

Ale zaſtanowmy ſię myślą, że chcąc My bydź pewnieyſzemi dobrego powodzenia, ktòrego ſzukamy nie prożnie, wracałem pamięć Waſzę Naymilsi Moi, na zeſzłe iuż czaſy życia i ſpraw Waſzych; z tamtych bierzcie Naukę dla ſiebie, i upatruycie, co było przeſzkodą do polepſzenia loſow Waſzych? Jako oświeceni w Wierze, z właſnych i cudzych przykładow, poznaiąc Naywyżſzą władzę i Rząd Boſki w rzeczach ſtworzonych, pomnieycie, w czyſtey prawdzie roztrząſaiąc, ieżeliście z właſney winy, nieodpychali od ſiebie Ręki Pomocney, ktòrą ku Wam Opatrzność wyciągała?.. A to, przez nieſprawiedliwości, rozpuſtę, zazdrość, uſzkodzenie, uwłoczenie ſławy, i inne złego ſerca przywary i namiętności.

Przypomniycie ſobie, izaliż wyznaiąc Boga zadawcę wſzyſtkiego, waſze prace, waſze ſtarania, obrocone były ku niemu ſercem wiary i miłości pełnym? ażeby ten Naywyżſzy Opatrzyciel nagich, zgłodniałych, i łaknacych, potrzebom Waſzym, trudom, i troſkliwości podług ſtanu każdego, w wſzelakich zamyſłach Waſzych błogoſławić, wſpierać, i pomoc raczył; ugęſzczaiąc do tych świętych ſrzodkow iednania litości Jego, ktòre Nam Kościoły otwieraią i ſzaſuią?

Tak ieſt, Naymilsi Moi, prożniebyśmy na wzaiem ſobie życzyli ſzczęśliwego biegu Roku zaczętego; prożnoby zoſtało moie, chociaż ſzczere, dla Was życzenie, ieżeli z ſiebie ſami życiem dobrym, nie ziednamy pożąda-

żądanych od Boga do tego ſkutkow.— Jemu ieſt posłuſzne wſzelkie ſtworzenie, czyli ſchodziemy w niezmierzone wòd głębie, czyli w wnętrznościach ziemi rozważamy porządek, czyli wznoſzemy oczy na ozdoby tych Niebios, ktòre Nas okrywaią wſzędzie, z zadziwieniem znayduiemy Boga wſzechmocność, ktòra Nas do miłości Jego prowadzi.— Za Jego głoſem rozſtępuie ſię morze, daiac przeyście beſpieczne wybranemu Ludowi.— On łączy ukaranie z miłoſierdziem cudownie w Proroku, wolą Jego dla boiaźni niewykonywaiącym, zamykaiąc go w całości przez dni trzy, w wnętrznościach Wieloryba.— Dotknięcie bez uſzanowania Arki, tey Swiętey figury przyſzłego Kościoła, On karze śmiercią.— J tak, nieźliczone przykłady tey dzielney Ręki Boga, dobroczyney, Boga Pana, i Rządcy wſzyſtkiego nad Nami, wyſtawuie Nam ſię we wſzyſtkich wiekach i we wſzyſtkim ſtworzeniu.

Powróćmy ieſzcze rozwagą w bieg przepędzony życia Naſzego, niechay Nas w Niem zaſtanowią owe nieſpodziane przypadki żałośnę, lub inne pocieſzaiące ſerce Naſze; znaydziemy niewątpię w nich ſami dla ſiebie świadectwo Wſzechmocności Boga albo zacinaiącego Nas chłoſtą za przeſtępſtwa, albo nagradzaiącego ſowicie Naſze, lub też małe zaſługi.

Ale Naymilsi, znamy to dobrze przez wiarę i przez doświadczenię, że ſiłami właſnemi, ani wſtrzymać ſię od przeſtępſtwa, ani zaſłużyć ſobie na dary Boſkie, bez Jego pomocy, i prowadzącey Nas do tego Jego łaſki, niepotrafiemy, a przeto wſzelka ſzczęśliwość dobra Naſzego, ktòra łudzi ſerce Naſze, nie może Nam być pewna.

Nie

Niechay Nas to iednakże niezatrwoża, Naymilsi moi ... Wſzyſtkie Piſma Swięte, które ſą gruntem Wiary Naſzey i obiawienia w licznych mieyſcach upominaią Nas o Modlitwę uſtawiczną do Boga: proſzcie a uproſicie, proście z Wiarą a ziednacie, proſzcie, ale z znaiomością tego, o co proſicie ...

Niechayże i ia tę moię życzliwość dziſieyſzą dla Was, i tę moię Naukę zamykam w Modlitwie, i tą dokończam głos móy Paſterſki do Was.

MODLITWA.

Boże! rządco wſzyſtſkiego co ieſt, Boże, miłośierdzia w nieograniczoney Twoiey dobroci, ſtworzyłeś Nas na podobieńſtwo Swoie, co za ſzacowny Obraz Człowieka? Niechciey i niedozwalay mocą łaſki Twoiey, żeby ſię ten kalał zmazą właſney ſłabości. Oddalay wſzyſtko, cóby go ſzpecić, a tym ſamym, iako naczynie zniewagi od oblicza, od litości Twoiey nad niem tak tu w życiu, iako i na wieki odrzucić mogło.

Synu Boży, Zbawicielu i Prawodawco Naſz, który Nam ſię ku naywyżſzey czci Twoiey, w widoku przymiotow Chleba na tym Ołtarzu wyſtawuieſz, Chryſte Jezu, zmazałeś wyrok zatracenia Naſzego okupem z krwie Swoiey; ubłagałeś gniew Oyca; otworzyłeś zamknięte Niebo plemieniu Adama, gniew ten dziedziczącemu. Krew Twoia Nayświętſza przeięła Narod ludzki w Jego naſtępcach cechą miłości Twoiey — Proſiłeś, Zbawicielu, Oyca przed męką Twoią, i w oſtatnim zgonie za Nami, żeby ſię litował nad Naſzą ſłabością nad oślepieniem Naſzym, *że nie wiemi ſami, co czyniemy*

niemy; Ty Sam prowadź ślepe skłonności Nasze do dobrego, zmacniay słabość Naszę z pierwiastkowego iesżcze przestępstwa pozostałą; Dałeś Nam swoie Prawa, i srzodki ku dobru Naszemu w Swiętych Sakramentach, przez którebyśmy iednak sobie pomoc Twoię, bez ktòrey nic dobrego, nic użytecznego dla siebie czynić niemożemy. — Miłości Twoiey nad Ludem niemasz granic. Ty iesteś Naywyższym y naylepszym Pasterzem, ktòry ani iedney Owieczki w obłąkaniu niechcesz zostawić. — Prowadź Nas, Chryste Jezu Sam ku sobie. — Twoią miłością zapalay serca nasze do miłości Ciebie, niechay będzie Twoia nie Nasza wola wszędzie. — Zleway na Nas dary Twoiey dobroci, iakie naylepiey wiedzieć możesz Stanowi y potrzebom Naszym użyteczne. — Jeżeli Nas widzisz zdatnemi chwale Twoiey, przedłużay życie Nasze w zdrowiu y powodzeniu.

Duchu Przenayświętszy, Pociesżycielu Nasz; oświecay pielgrzymuiących Nas w tym życiu ku wieczności. — Prostuy y obiaśniay drogę Naszą, wyprowadzaiąc z błędów, które namiętności, y nie iworność ciała na przeciw duszy na Nas rzucaią. — Umacniay Nas w Swiętey Wierze, ktorąś iuż w Nas uzbroił, przez Swięty Sakrament Bierzmowania. — Czczemy Cię y wyznaiemy Bogiem pokoiu, zsyłay pokoy Twoy na Nas; Pokoy z Tobą Bogiem przez zachowanie Nas w łasce y w powolności przykazaniom, ktoreśmy przyięli, y przez ktore iesteśmy Twemi. — Pokoy z Bliźnemi przez wzaiemną zgodę, miłość y ulitowanie nad nędznym. — Nakoniec spuść Nam pokoy z Nami Samemi, daiąc cierpliwość, y sprawuiąc wewnętrzną w Nas

 spokoy-

ſpokoyność z powolnością na wſzelkie Opatrzności rozrządzenia.

Boże w Troycy Swięty iedyny, niechay na ten cały Narod Polſki *przychodzi Kroleſtwo Twoie*.— Ty niem rządź, Ty właday w dobroci Twoiey nad Niem, miedzy nawałnościami położonemu.— Ty wieſz nayłepiey Boże, ia zaś tylko po ludzku Sądzę, że przecież ten Narod, więcey od innych; zarazę zgorſzenia y nieposłuſzeńſtwa prawom Twoim odrzuca; o gdybyć to mogło być iego zaſługą do ściągnienia od Ciebie darow opieki y Opatrzności !— Day Boże Krolowi Naſzemu zdrowie ſilne, powodzenie, y wſzelką pomoc rządową, do uſzczęśliwienia Kraiu tego, y do uwięczenia ſławą iego nad niem panowanie — Zaſil błogoſławieńſtwem Twoim Stany Seymuiące, ktore biorąc ſię teraz duchem Obywatelſkim do środkow wrocenia Narodu do dawney Chwały y potęgi, Ty Panie, racz mu dodawać rady, iednocz Ich zgodą; y wſzelką prywatę, zatłumiaiącą publiczne potrzeby racz z pośrod Nich uſuwać y wykorzenić.

Na czele tey Owczarni, ktorąśmi Boże powierzył, idę do Ciebie, Siebie z Nią Tobie polecam.— Idę do Ciebie za Opieką y poſrzedniſtwem Matki Twoiey Nayświętſzey, Zbawicielu Moy, a do Moiey wyżſzey prośby, przydaię, i powtarzam do Ciebie Panie z tym Ludem Modlitwę dziſieyſzą Kościoła Twego: Boże, ktòryś ku wiecznemu Nas wybawieniu, w czyſtości Maryi, rodzaiowi Ludzkiemu ſporządził dar Twoiey litości; ſpraw to, proſiemy, Panie, ażeby Ta za Nas ſię do Ciebie wſtawiła, przez ktorą ſtaliśmy ſię godnemi Dawcę życia Naſzego otrzymać, Pana Naſzego Jezu, ktory z Tobą żyie i Kroluie na wieki wiekow Amen.

